

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága dr. Walter Andrea ügyvéd által képviselt felperesnek Kormányhivatala alperes ellen építési ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. szeptember 7. napján kelt 10.K.34.428/2009/7. számú jogerős ítélete ellen az alperes által 8. sorszámon benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t:

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 10.K.34.428/2009/7. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 40.000 (azaz negyvenezer) forint elsőfokú és 30.000 (azaz harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 16.500 (azaz tizenhatezer-ötszáz) forint kereseti és 36.000 (azaz harminchatezer) forint felülvizsgálati illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes a hrsz-ú ingatlanon építési engedély nélkül fedte le gépkocsibeállóját és készítette el annak tetőszerkezetét, ezért az elsőfokú építésügyi hatóság a tetőfelépítmény bontására kötelezte a – csaknem 15 éve – 1996. október 21. napján jogerőre emelkedett, 1996. május 24-én kelt IX-1190/4/96. számú határozatában. A felperes e határozatok bírósági felülvizsgálata iránt keresetet nyújtott be, amely azonban nem vezetett eredményre, mivel a Legfelsőbb Bíróság Kfv.V.29.219/1999/5. számú ítéletével hatályában fenntartotta a Fővárosi Bíróság 60.Kf.34.033/1998/2. számú ítéletét, mely helyben hagyta a Pesti Központi Kerületi Bíróság 7.K.61.477/1997/10. számú, keresetet elutasító ítéletét. A felperes a jogerős és végrehajtható döntések ellenére a bontási kötelezettségének nem tett eleget, amelynek következtében az elsőfokú építésügyi hatóság 13 alkalommal bírságolta a közigazgatási határozat végrehajtásának kikényszerítése céljából,

mindannyiszor eredménytelenül.

A felperes 2009. január 12-én kérelmet nyújtott be a gépkocsitároló lefedése fennmaradásának engedélyezése iránt, azonban az elsőfokú építésügyi hatóság 2009. február 3-án kelt IX-179/2/2009. számú határozatában a fennmaradási engedély iránti kérelmet elutasította, megállapítva, hogy az építmény továbbra sem felel meg a hatályos építési előírásoknak. Egyidejűleg az elsőfokú hatóság a határozatában megállapította, hogy „az engedély nélkül épült építmény bontásáról az 1996. május 24. napján kelt IX-1190/4/1996. sz. jogerős és végrehajtható határozattal rendelkeztem”. A felperes fellebbezése folytán eljáró alperesi jogelőd a 2009. július 22-én meghozott P-1344/4/2009. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A felperes keresetében a közigazgatási határozatok megváltoztatását és az engedély nélkül létesült építmény fennmaradásának engedélyezését kérte. Új tényként hivatkozott arra, hogy a földhivatalnál az építmény térképi feltüntetésre került, továbbá állította, hogy az engedély nélküli munka elvégzését a gépkocsitároló állagának megóvása indokolta. Álláspontja szerint a szabálytalan állapot a közérdeket nem sérti, így annak fennmaradása az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 48.§ (2) bekezdés b) pontja alapján is engedélyezhető. Részletesebb okfejtés nélkül kérte az első tárgyaláson annak figyelembe vételét, hogy 15 évnél régebbi állapotról van szó és a tervező álláspontja szerint a létesítéskori szabályokat az építmény nem sértette.

Az elsőfokú bíróság az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően részben – „kizárólag az elrendelt bontás végrehajthatósága körében” – hatályon kívül helyezte, egyebekben a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy az építésügyi hatóságnak az ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre, mint új tényre figyelemmel érdemben kellett vizsgálnia a felperes kérelmét. Hivatkozott a közigazgatási perben irányadó bizonyítási szabályokra – így a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 324.§ (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 164.§ (1) bekezdésére – és kiemelte, hogy a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az adott állapot jelentős érdeksérelmet nem okoz, illetőleg megfelel a korábbi építési szabályoknak. Figyelemmel arra, hogy a felperes a bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, levonta azt a következtetést, hogy a fennmaradási engedély iránti kérelem elutasításának jogszabályi feltételei fennálltak, e körben a közigazgatási határozat törvényes. A „tetemes időmúlásra” figyelemmel azonban az elsőfokú bíróság alkalmazta a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 150.§ (1) és (3) bekezdésében foglaltakat és

kiemelte, hogy a korábbi bontást elrendelő határozat a Fővárosi Bíróság jogerős ítélete folytán 1999. május 6. napján vált jogerőssé és végrehajthatóvá, ezért a másodfokú hatóságnak a döntés meghozatalakor, 2009. július 22-én észlelnie kellett volna, hogy a végrehajtáshoz való jog elévült, mivel az objektív 10 éves határidő letelt. Erre figyelemmel megállapította, hogy a bontás végrehajtásához való jog elévült, így a bontás már nem rendelhető el, mely okból a felperes keresetét megalapozottnak találva e részében a közigazgatási határozat hatályon kívül helyezéséről döntött.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének elutasítását kérte. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Ket. 171.§ (1) bekezdését tekintettel arra, hogy a Ket. rendelkezéseit csak a törvény hatályba lépése után indult ügyekben és a megismételt eljárásban kell alkalmazni. Hivatkozott arra, hogy az 1996. május 24-én meghozott bontási határozat végrehajtására az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) rendelkezései alkalmazandók, és a végrehajtási jog elévülését nem lehet megállapítani, mert az Áe. nem tartalmaz abszolút határidőt a bontási kötelezés végrehajthatósága tekintetében. Hivatkozott arra is, hogy a Ket. 171.§ (1) bekezdésének helyes értelmezése folytán a Ket. 150.§ (1) és (3) bekezdése a perben nem lett volna alkalmazható.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bontás végrehajthatóságának elévülése tekintetében megalapozott döntést hozott.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el és a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálva megállapította, hogy az alperes felülvizsgálati kérelme alapos.

Az elsőfokú bíróság a döntéshozatal során a releváns tényeket részben helytelenül állapította meg, az alkalmazandó jogszabályok körét ez okból tévesen állapította meg, így a bontás végrehajthatósága körében törvénysértő döntést hozott, mely okból a jogerős ítélet a Ket. 150.§ (1) és (3) bekezdésének alkalmazása folytán sérti a Ket. 171.§ (1) bekezdésének rendelkezését az alábbiak szerint.

Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy az elsőfokú hatóság a felperes fennmaradási engedélykérelmét elutasító határozatában a felperesi ingatlan előkertjében lévő építmény

bontásáról bármiféle rendelkezést hozott. E határozat kizárólag a fennmaradási engedély kérelem elutasításáról szólt, az építmény bontása körében a hatóság kizárólag megállapítást tett, utalva az építési ügy előzményére (a jogerős és végrehajtható bontási kötelezésre, a felperesi mulasztásra, a végrehajtási bírságokra). Ebből eredően a fennmaradási engedélykérelem törvényességét vitató kereseti kérelem folytán megindult közigazgatási pernek nem lehetett volna tárgya a bontás végrehajthatóságának kérdése, különösen, hogy ezt a felperes keresetében kifejezetten nem is kifogásolta, és az első tárgyaláson minden indokolás nélkül csak arra utalt, hogy a meglévő állapot 15 éve fennáll, továbbá az építménye a tervező szerint a korábbi építési előírásoknak megfelel. Ez az érvelés jogszabályi hivatkozás és indokolás nélkül, továbbá kifejezett hatósági rendelkezés hiányában nem adott teret a közigazgatási perben a törvényességi felülvizsgálatnak, melyet az elsőfokú bíróság nem észlelt és a bírósági felülvizsgálat körét e kérdésre törvénytől terjesztette ki.

Az elsőfokú bíróság érdemben is tévesen foglalt állást a bontás végrehajthatóságának elévülése tekintetében, mert a bontást az 1996. május 24-én kelt elsőfokú határozat rendelte el, e határozat a jogorvoslatok kimerítését követően 1999. május 6. napján vált végrehajthatóvá. A szabálytalan építkezés miatt tehát az Áe. hatálya alatt indult meg az építésrendészeti eljárás, a bontás elrendelésére, de a bontást elrendelő határozat végrehajtására is az Áe. szabályait kell alkalmazni, mert az államigazgatási/közigazgatási eljárás három szakaszból áll: elsőfokú/vagy alapeljárás, jogorvoslati szak, végrehajtási szak. A végrehajtási eljárás még akkor is az államigazgatási/közigazgatási eljárás része, ha az a közigazgatási eljárás viszonylag önálló szakasza, és az a közigazgatási eljárásnak nem mindig szükségszerű része (lsd. önkéntes teljesítés). A végrehajtási eljárás lényege az alapeljárásban hozott döntés szerint az ügyfelet (jelen esetben az önkormányzatot) terhelő kötelezettség tényleges realizálása. Mivel szükséges esetben a közigazgatási eljárás a végrehajtási eljárással zárul, végső soron ez biztosítja az anyagi jog érvényesülését, ez okból nem lehet - különösen kifejezett jogszabályi rendelkezés hiányában - a végrehajtási eljárást az alapeljárástól elkülönülten kezelni, azt új eljárásnak minősíteni, és arra az alapeljárástól eltérő eljárási szabályokat alkalmazni.

Téves ezért az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy - az egyébként a felülvizsgált határozatban nem is szereplő - bontási kötelezettség végrehajtására a Ket. szabályait, így ezen belül is a Ket. 150.§-ának rendelkezéseit kellene alkalmazni, mert a Ket. 171.§ (1) bekezdése külön nevesíti, hogy a Ket. a törvény hatályba lépését követően indult ügyekben és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni, mely az 1996-ban indult ügyben való Ket. alkalmazást egyértelműen kizárja.

A bontásra kötelezéstől elkülönülten kell kezelni a fennmaradás engedélyezése iránti felperesi kérelem folytán 2009-ben, a Ket. hatálya alatt indult eljárást, ez azonban nem érintette a bontás kérdéskörét, így ez nem teremt alapot a Ket. alkalmazására úgy ahogy azt az elsőfokú bíróság tette. Ez okból törvénysértő az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy a bontás végrehajthatósága elévült a Ket. 150.§ (3) bekezdése alapján, és azt az alperesnek a fellebbezés elbírálása során figyelembe kellett volna vennie.

A fentiekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott okokból, ezért azt hatályon kívül helyezte a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján és a felperes alaptalan keresetét elutasította a Pp. 339.§ (1) bekezdésben foglalt feltételek hiányában.

A pervesztes felperes a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperesnek a jogtanácsosi képvisellel az elsőfokú és a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeit, melynek összegét a Legfelsőbb Bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése alapján állapított meg a perben kifejezett munka arányában.

A felperes a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján köteles viselni az 1990. évi XCIII. törvény 43.§ (3) bekezdése szerinti kereseti és 50.§ (1) bekezdése szerinti felülvizsgálati illetéket.

Budapest, 2011. október 5.

Dr. Kaszainé dr. Mezey Katalin sk. a tanács elnöke,
Kincső sk. előadó bíró, Dr. Kalas Tibor sk. bíró

Dr. Tóth